

I JORNADES AVIACIÓ I GUERRA CIVIL. 1936 – 1939. Història i Patrimoni SANTA MARGARIDA I ELS MONJOS. 20 i 21 d'Octubre de 2006

David Iñiguez i Gràcia

A finals de 2006 i durant els dies 20 i 21 d'octubre de 2006 es van portar a terme les primeres jornades dedicades a l'estudi de l'aviació i la guerra civil a la localitat de Santa Margarida i Els Monjos. Organitzades per aquest ajuntament, amb les col·laboracions de l'Associació d'Aviadors de la República, l'Institut d'Estudis Penedesencs i el Taller de Projectes *DidPatri* de la Universitat de Barcelona entre d'altres, aquestes Jornades van servir per recordar el paper fonamental que tingué l'aviació en el desenvolupament de la guerra de 1936 – 1939 així com la importància de preservar el patrimoni bèl·lic aeronàutic que ens ha arribat, des de camps d'aviació, refugis antiaeris, polvorins, defenses antiaèries, arqueologia aeronàutica, etcètera.

Inaugurà les Jornades del Dr. F.X. Hernández Cardona amb una ponència dedicada a *La museïtzació del patrimoni bèl·lic europeu*, amb especial rellevància al panorama descoratjador del tractament del patrimoni bèl·lic en el cas de la Guerra d'Espanya. A continuació es presentaren les comunicacions dedicades a l'àmbit de recuperació dels espais i del patrimoni de l'aviació durant la guerra amb la intervenció entre d'altres de les experiències d'intervenció en els refugis antiaeris civils de Sant Adrià (reformat) i el de La Garriga (el primer museïtzat a Catalunya). També es mostraren altres experiències com la del polvorí militar de l'aeròdrom de Sabadell i la recuperació dels refugis antiaeris dels Monjos, el del camp d'aviació i el de la Societat Margaridoia, al nucli de la població.

Com a conferència inaugural a les Jornades també es pogué escoltar la xerrada dels historiadors David Gesalí i David Ñíguez a l'entorn del paper de l'aviació republicana a la Batalla de l'Ebre a partir dels testimonis participants, així com de la documentació en els arxius militars.

La cloenda de la primera de les Jornades fou realitzada gràcies a un sopar que transportà els assistents al passat de la guerra amb un menú i àpats propis dels temps del passat conflicte i de la postguerra.

L'endemà, dissabte, dia 21 d'octubre, donà pas a les comunicacions dins l'àmbit de la recerca històrica, un segon bloc dedicat a mostrar les experiències en l'estudi i documentació dins el camp del patrimoni de l'aviació i la guerra, com les realitzades per l'historiador Daniel Sancho a l'entorn de la defensa passiva a Vilafranca del Penedès, els combats aeris durant la batalla de l'Ebre estudiats a partir de les restes arqueològiques trobades (Isaac Montoya), la construcció i deconstrucció del camp dels Monjos (Dr. Ramon Arnabat), els camps d'aviació a Osona (Martí i Miquel Erra), la recuperació del camp d'aviació de La Garriga de Rosanes (David

Gesalí) i l'estudi de l'Ernesto González dedicat al Taller de muntatge dels Polikarpov I-15 Xatos i l'escola de pilots propera a Sant Sadurní.

Totes aquestes comunicacions es van poder escoltar després de la ponència que presentava aquesta segona part de les Jornades, en la qual el Dr. Carlos Lázaro realitzà una il·lustrativa ponència a l'entorn del *Estado actual de los estudios de aviación durante la Guerra Civil*, tot fent un repàs l'estat de la qüestió en el qual es troben els estudis de l'aviació durant la guerra.

Finalment, les primeres Jornades van finalitzar amb un debat obert i participatiu, la visita al patrimoni del camp d'aviació dels Monjos, i la descoberta de la placa de senyalització del Passeig dedicat a l'aviació republicana a Santa Margarida i Els Monjos.

Les primeres jornades dedicades a l'estudi de l'aviació i el seu patrimoni van servir per evidenciar qüestions importants dins la malaguanyada recuperació de la memòria històrica: en primer lloc, que cal dignificar l'estudi de l'aviació durant la guerra mitjançant manuals i obres de síntesi allunyades de visions maniquees i, al mateix temps es fa necessari preservar, documentar i estudiar les restes vinculades a aquest vessant per aconseguir comunicar el passat relatiu als temps de la guerra a la nostra ciutadania.